

باسپىدىقى تيئاق ھىپ، كۈمەسكى كۈشى اشپ، ونىمىدىلىگى ارتىردى

(ياسى 1 - بەتتە)

نەزگيا قامناماسىزدىعى
ئۇرتىس ارتى

يىىل نىدەتتەن ساقتاۋ - تىزگىندەۋدى ويداعىداي سىتەۋالى شارتىندا، مەملىكەت نەزگيا توپى شىنجياڭ نەزگيا شەكى جاۋاپكەر شىلك سەرىكتەستىگى ئوندىرس قۋانتىن ئۇرتىس جوعارىلاتتى، 1-ايدان 8 -ايعا دەيىن وندىرگەن كۈمر 49 مىلليون 650 مىڭ توننا بولپ، ساپكەس مەزگىلدەگىدەن 7%، 34 ارتى.

بۇل سەرىكتەستىك شىنجياڭ غىشى - سىرتىنداعى 62 ئىۋيىندى كاسپيورندى كۈمر مەن قامداۋدى قامتاماسىز ەتۋ مىندەتنى ۇستىنە الىپ، كۈمىردىڭ ”ورنىقتىرەشتىق“ رولىن ساۋلەلەندىرۋەدە. تايۋ جىلداردان بەرى، بۇل سەرىكتەستىك ئوندىرس قۋانتى قۇرىلىسن ئۇرتىس ىلگەرلەتپ، اشىق كۈمر كەندەردىڭ ئوندىرس قۋانتى مەن شەكىت ئوندىرس قۋانتى تۇجرىمىداۋدى الدىن الا جوسپارلاپ، ورنالاستىرىپ، الدىڭغى 8 ايدا كۇنىنە شامامەن 204 مىڭ 300 توننا كۈمر ئوندىردى.

شىنجياڭدا كۈمر بايلىغىنىڭ زاپاس ساقتاۋ مولىشرى بۇكىل ەلدىڭ 40%دىن ۇستاپ، بۇكىل ەل بويىنشا ەڭ الدىڭغى ورنىدا تۇرادى. پارتيا 18 - قۇرىلتايىنان بەرى، شىنجياڭ كۈمر كاسپ سالاسنىڭ داھۇن جەدەل ىلگەرلەتتى، وسزامانداغان كۈمر وندىرەتەن ئىمر توپ كاسپيورنىڭ ئوندىرس قۋانتى جەدەل جوعارىلاندىلى، شىنجياڭنىڭ ئۆزىن قامداۋىن قامتاماسىز ەتۋەن بىرگە، تاغى تۇسقان ولكە، رايون، قالالاردىڭ دا كۈمر سىتەتەۋ قىچەتتە قولىداۋ كورسەتتى. يىىل الدىڭغى جارتى جىلدا ”شىنجياڭنىڭ كۈمرىن سىرتقا تاسىھالداۋ“ بويىنشا 23 مىلليون 372 مىڭ توننا كۈمر تاسىلىپ، ساپكەس مەزگىلدەگىدەن 8.8% ارتتى.

كۈمىردى قازۋ كۈلەمى ۇزدىكىسىز ۇلعايىپ، كۈمر ەلەكتر، كۈمر جىمپيا ونەركاسىي سىياقتى بايلىقتى كادەگە جاراتاتىن ئىمر توپ ىنچەنەريا شىنجياڭدا بىرگە تەپتى.

7 - كەزەكتى جۇڭگو — ازىيا - ەۋروپا كۈرمەسىندە حىنان نەزگيا، جىمپا ونەركاسىي توپى شىنجياڭ قارجى قوسۇ جارىناسى تىزگىندەۋلى شەكىسى سەرىكتەستىگى جۇندۇڭ ەكونومىكالىق، تەخنىكالىق اشۇ رايونىمەن توقنامعا قول قويىپ، 20 مىللىبارد بۇان قارجى قوسىپ، كۈمىردى گازغا اينالدىرۇ، كۈمردەن ولەفىن الۇ نىسانىدارىن قۇرۇدى جوسپارلادى؛ شىنجياڭ جاڭئا نەزگيا علم - تەخنىكا توپى ارتاتۇرىك اۋداندىق حالىق ۇكىمەتپەن جالىي 33 مىللىبارد 800 مىلليون بۇان قارجى قوسلاتىن ”جاسىل، تومەن قۇمىر قىشقىل گازدى كۈمر نەگزىدى جاڭئا ماتەريالدار بايلىغىن جاپىلىق پىايدالانۇدان ۇلكى كورسەتۇ نىسانىنا“ قول قويىپ، كۈمر كاسپ سالاسى تىزبەگىنىڭ تەرەڭدىگىن ۇزدىكىسىز كەڭەيتتى.

مۇناي - تايبىعي گاز بايلىعى ”نەركاسىيتىڭ ازىعى جانە جانى“ دەپ اتالادى. پارتيا 18 - قۇرىلتايىنان بەرى، شىنجياڭنىڭ مۇناي - تايبىعي گاز بايلىغى بارلاۋى، اشۇ جوعارى قارىقىندى داۋمىدىڭ داغىقىل جولىنا ئۇسىپ جوجغار، تارىم جانە تۇرپان - قۇمىل سىندى ئۇش ۇلكەن مۇناي - تايبىعي گاز ئوندىرس بازاسىن قالىپتاستىردى، وسغان ىلەسە قاراماىلى مۇناي جىمپياسى، مايتاۋ مۇناي جىمپياسى، ئۇرىمچى مۇناي جىمپياسى سىياقتى ئىمر توىپ ئىرى، ورتاشا مۇناي جىمپيا ونەركاسىي نىساندارىن بىركەس - بىر كەس قۇرىپ شىقتى، مۇناي - تايبىعي گاز اشۇ جانە وڭدەۋ كۈلەمى ۇزدىكىسىز كەڭەيىپ، مۇناي، مۇناي جىمپيا ونەركاسىي شىنجياڭنىڭ ماڭغزىدى چەتەكشى كاسپ سالاسىنا اينالدى.

كەزەكتە شىنجياڭنىڭ شىكى مۇنايى مەن تايبىعي گاز ئونىم مولىشرى جەكە - جەكە بۇكىل ەل بويىنشا 4 - ورنىدا جانە 3 - ورنىدا تۇرادى. باتىستىڭ گازىن شىعسىقا چەتكىزۋ قۇبىر جەلىسى ارقىلى تارىم مۇناي الابى تايبىعي گازدى بۇكىل ەلدىڭ 120 نەشە ئىرى، ورتى قالالارباندىمى شامامەن 400 مىلليونداي ئۇزىم وتىباسلارنىا چەتكىزدى، 3-ايدىڭ 14 - كۇنىنە دەيىن جالىي 300

مىللىبارد تەكشەمەنر تايبىعي گاز چەتكىزىلدى.

شىنجياڭنىڭ ەلەكتىرىن سىرتقا چەتكىزۋەدە نەزگيا كۈپ نەگزىدى بولدى

9 - ايدىڭ 28 - كۇنى ”شىنجياڭنىڭ ەلەكتىرىن چۇڭچىڭگە نەگزىۋ ساپكەستى كۈمىر ەلەكتر نىسانى“ جۇمىس باستاندى. ىنچەنەريا سانلىىپ بىتكەنەن كەيىن، شىنجياڭنىڭ رايون اتتاپ ەلەكتر جەتكىزۋ قۋانتى اناعۇرلم كۇشەيتەىن بولادى.

نەزگيا بايلىعى باسپىدىمەن ساۋلەلەندىرگەن شىنجياڭ ەلەكتر قۋانتىن اشۇدى، سىرتقا چەتكىزۋدى پارمەندى جەبەپ، نەزگيانى كەڭ كۈلەمدە ساپالاندىرىپ ورنالاستىرۇ قۋانتىن كورنەكتى جوعارىلاتتى. 2010 - جىلى شىنجياڭنىڭ ەلەكتىرىن سىرتقا چەتكىزۋ ئىرىنىشى ارناسى — قۇمىل — دۇنخۇاڭ 750 كىلوۋولتتىق ەلەكتر جەتكىزۋ، كەرنەۋ وزگەرتۇ ىنچەنەرياسى سانلىىپ ئىتىپ، شىنجياڭنىڭ ەلەكتىرىن سىرتقا چەتكىزۋدىڭ شىمىلدىعى اشىلدى. 2014 - جىلى شىنجياڭنىڭ ەلەكتىرىن سىرتقا چەتكىزۋ ەكىنىشى ارناسى — قۇمىلدىڭ وڭىنۇستىكى — جىڭجۇۋ 800 كىلوۋولتتىق ەرەكشە جوعارى كەرنەۋلى تۇراقى ەلەكتر چەتكىزۋ ىنچەنەرياسى سىكە قوسلىپ، شىنجياڭنىڭ مول ەلەكتر قۋانتىن ورتا جازىقتىڭ بايىق دالاسىنا چەتكىزدى.

وسى 11 جىلدا، شىنجياڭنىڭ ەلەكتر قۋانتىمەن قامتاماسىز ەتۇ قابىلەتى بارىنشا ارتتى، 2021 - جىلى شىنجياڭنىڭ ەلەكتر تاراتۇ مولىشرى 468 مىللىبارد 355 مىلليون كىلوۋات ساعاقتا جەتسىپ، 2012 - جىلداىمەن 2.9 ەسە ارتتى.

وسى 10 جىلدا، شىنجياڭ شىنجياڭنىڭ ەلەكتىرىن سىرتقا چەتكىزۋ كۈلەمىن ۇزدىكىسىز كەڭەيتتى، 2021 - جىلى شىنجياڭنىڭ ەلەكتىرىن سىرتقا چەتكىزۋ مولىشرى 115 مىللىبارد 906 مىلليون كىلوۋات ساعاات بولىپ، 2012 - جىلداىمەن 30.5 ەسە ارتىپ، جىلدىق ورتاشا ارتۇى 7%، 46 بولدى. 2012 - جىلدان 2021 - جىلعا دەيىن شىنجياڭنىڭ چەتكىزگەن ەلەكتر مولىشرىنىڭ جىستىعى 465 مىللىبارد 265 مىلليون كىلوۋات ساعاات بولپ، ورتا، شىعسى بولىك وڭىرلەردى ەلەكتر قۋانتىمەن قامداۋدا، اۋەلى، مەملەكەتتىڭ نەزگيا خاۋىپسىزدىگىن قامتاماسىز ەتۋدە ماڭغزى رول اتقاردى. يىىل الدىڭغى 8 ايدا شىنجياڭنىڭ ەلەكتىرىن سىرتقا چەتكىزۋ بويىنشا 85 مىللىبارد 978 مىلليون كىلوۋات ساعاات ەلەكتر مولىشرى سىرتقا چەتكىزلىپ، مەملىكەت ەلەكتر تورى شەكى سەرىكتەستىگىنىڭ باسقارۇندىمى 26 ولكە، رايون اراسىندا ولكە اتتاپ، رايون اتتاپ سىرتقا چەتكىزىلگەن ەلەكتر مولىشرىندە 3 - ورنىدى يەلىپ، تارىيىي جاڭا رەكورد جاراتىپ، جياڭسۇ، شائىجاي، خۇبەي، چۇچىڭ سىياقتى 15 ولكە، رايون، قالانى ەلەكتر مەن قامداۋعا پارمەندى كۈمەك كورسەتتى.

شىنجياڭنىڭ نازا نەزگيانى اشۇ ايتاق السىنىڭ جەدەلدەۋىنە ىلەسە، شىنجياڭنىڭ ەلەكتىرىن سىرتقا چەتكىزۋدە جاڭئا نەزگيانىڭ ۇستايىتىن سالىستىرماسى بىرتىندەپ جوعارىلادى، 8 - ايدىڭ سوڭىنا دەيىن سىرتقا چەتكىزىلگەن جاڭئا نەزگيا ەلەكتر مولىشرىنىڭ جالىي سىرتقا چەتكىزىلگەن ەلەكتر مولىشرىندە 30%تەن استى. شىنجياڭنىڭ ەلەكتىرىن چۇچىڭگە نەگزىۋ ساپكەستى ەلەكتر قاينازى نىسانىندا جەل، جارىق، وت نەزگيالارىن ساقتاۋ بويىنشا كۈپ نەزگيا ئىبرىن - ئىمرى تولقناتىتىن ئىمر تولىعالاندردۇ ۇلگىسىندەگى اشۇ قۇرىلىس بويىنشا چەتكىزىلگەن تازا نەزگيانىڭ ەلەكتر مولىشرىنىڭ ۇستامغان سالىستىرماسى 50%تەن استى.

شىنجياڭنىڭ ”تومىز ۇلكەن وزەن الابىندا، ”تومىز ۇلكەن جەل وڭىرىندە“، ”تورت ۇلكەن كۇن نەزگياسى بايلىعى بەلدەۋىندە“ مول تازا نەزگيا بايلىعى ساققالان. مەملەكەتتىڭ ساياسات جانىغان سۇبەمەلدەۋىندە شىنجياڭ نەزگيانى كۈپ نەگزىدى، نازارتا دامتىۋ ستراتەگياسىنا تاياندى بولىپ، تازا نەزگيا ساياسات جۇيەسىن ۇزدىكىسىز كەمەلدەندىرىپ، سۇ، جىەل، كىۋن نەزگياسى سىياقتى تازا نەزگيا بايلىغىن اشپ، پايدالانىپ، نەزگيانىڭ ئوندىرس

قۇرىلمى كۈپ نەگزەندەۋىگە قاراي بۇرىلىس جاسادى.

6 - ايدىڭ 30 - كۇنىنە دەيىىن شىنجياڭ ەلەكتر تورى جاڭئا نەزگيا جالىي اگراكتاتارىنىڭ سىيىمىدىلىعى 37 مىلليون 522 مىڭ كىلوۋاتقا جەتىپ، شىنجياڭ ەلەكتر تورى جالىي اگراكتاتارى سىيىمىدىلىغىنىڭ 11%، 34%دىن ۇستادى.

كۈمەسكى كۈشتەردى تەرەڭدەي اشپ، نەزگيا ۇنەمدەپ، سارىپ بولۇدى ازىپتى

ئاستۇرلى كۈمر ەلەكتر كاسپيورندارى جاسىل دامۇدىڭ جاڭئا جاعاىدىن قارىسى الدى. تايۋ ۇندەندەن بەرى خۇادىيان شىنجياڭ ەلەكتر نازارتاۋ شەكىسى سەرىكتەستىگى وتىندىق كۈمىر اگراكتاتارىنا نەزگيا ۇنەمدەۋ بويىنشا وزگەرىستەر نەگزىپ، نەزگيا ۇنەمدەۋ كۈمەسكى قۋانتى تەرەڭدەي اشتى. ”13 - بەسجىلدىق“ كەزىندە، خۇادىيان شىنجياڭ سەرىكتەستىگى 56 ئنۇر بويىنشا نەزگيا ۇنەمدەپ، جىلۇمەن قامداۋ جاعىنىدا وزگەرىس نەگزىپ، جىلۇمەن قامداۋدا كۈمىردىڭ سارىپ بولۇن 322.84 گرام \ كىلوۋات ساعااتنان 305.49 گرام \ كىلوۋات ساعاقتا تومەندەتپ، ۇشەمدى كۈمىردەن جاپىي 5 مىلليون توننادان استام ۇنەمدەدى. ”14 - بەسجىلدىق“ كەزىندە، بۇل سەرىكتەستىك اگراكتاتاردىڭ ”نەزگيا ۇنەمدەپ، لاس زاتتاردىڭ شىعارىلۇن ازىپتۇ، جىلۇمەن قامداۋدا وزگەرىس نەگزىۋ، پايدالانۇ جاعىنىدا جاڭالق اشۇعا“ ئۇرتىس كۇش سالىپ، بەيفىزاندى نەزگيا اگراكتاتارىنىڭ سالىستىرماسىن جوعارىلاتىپ، ۇشەمدى كۈمىردەن 8 مىلليون توننا ۇنەمدەۋگە كۇش سالدى.

پارتيا 18 - قۇرىلتايىنان بەرى، شىنجياڭ جوعارى ساپالى داۋم جاڭئا كۇنىنە ساپكەسىپ، كاسپيورنداردىڭ تەخنىكالىق چاقتا نەزگيا ۇنەمدەۋىن جانە تىيىن جاڭغلاپ، دارەجەسىن جوعارىلاتۇدى كۈپ شارانى قاتار قولدانا وتىرىپ ىلگەرلەتپ، نەزگيانى وڭدەپ كادەگە جاراتۇ ونىمىدىلىگىن، دەڭگەيىن جاپپاي جوعارىلاتتى. 2021 - جىلى ەلەكتر تاراتۇ ونىمىدىلىگى 41.7% بولپ، 2012 - جىلداىمەن 6.9 پاينىز جوعارىلادى؛ 2021 - جىلى كوكىس ئوندىرۇ ونىمىدىلىگى 91.8% بولپ، 2012 - جىلداىمەن 9.2 پاينىز جوعارىلادى؛ 2021 - جىلى جىلۇمەن قامداۋ ونىمىدىلىگى 82.21% بولپ، 2012 - جىلداىمەن 6 پاينىز جوعارىلادى.

نەزگيا ۇنەمدەۋ كۈمەسكى كۇشنى اشپ، نەزگيا ونىمىدىلىگى ۇلگىسىن تۇلعالادى. تايۋاۋدا جۇڭگو مۇناي جانە جىمپا ونەركاسىي بىرلەستىگى 2021 - جىلى مۇناي جىمپيا ونەركاسىي كاسىيىنىڭ ئىزىمىن جارىيالادى، جۇڭگو مۇنايى ئۇرىمچى مۇناي جىمپيا سەرىكتەستىگى اھمىياتكى سىبتەزدەۋ كاسىيىنىڭ نەزگيا ونىمىدىلىكىندەكى ”كوش باشى“ ۇلكىلى كاسپيورن بولپ باعالاندى. تايۋاۋ جىلداردان بەرى بۇل سەرىكتەستىك زەردەللىەنگەن زاۋۇد قۇرىلىسن كۇش سالا ىلگەرلەتپ، ”سىفرلى ەلىكتەۋ“ سىياقتى تەخنىكالاردى قولدانپ، توننا مىھىياتتىڭ جاپىلىق نەزگيا سارىپ نەزگيا ەلەكتر مولىشرىنىڭ جالىي سىرتقا چەتكىزىلگەن ەلەكتر مولىشرىندە 30%تەن استى. شىنجياڭنىڭ ەلەكترىن چۇچىڭگە نەگزىۋ ساپكەستى ەلەكتر قاينازى نىسانىندا جەل، جارىق، وت نەزگيالارىن ساقتاۋ بويىنشا كۈپ نەزگيا ئىبرىن - ئىمرى تولقناتىتىن ئىمر تولىعالاندردۇ ۇلگىسىندەگى اشۇ قۇرىلىس بويىنشا چەتكىزىلگەن تازا نەزگيانىڭ ەلەكتر مولىشرىنىڭ ۇستامغان سالىستىرماسى 50%تەن استى.

شىنجياڭنىڭ ”تومىز ۇلكەن وزەن الابىندا، ”تومىز ۇلكەن جەل وڭىرىندە“، ”تورت ۇلكەن كۇن نەزگياسى بايلىعى بەلدەۋىندە“ مول تازا نەزگيا بايلىعى ساققالان. مەملەكەتتىڭ ساياسات جانىغان سۇبەمەلدەۋىندە شىنجياڭ نەزگيانى كۈپ نەگزىدى، نازارتا دامتىۋ ستراتەگياسىنا تاياندى بولىپ، تازا نەزگيا ساياسات جۇيەسىن ۇزدىكىسىز كەمەلدەندىرىپ، سۇ، جىەل، كىۋن نەزگياسى سىياقتى تازا نەزگيا بايلىغىن اشپ، پايدالانىپ، نەزگيانىڭ ئوندىرس

علمىمدى ۇيرەنەيىك، علمىمدى دارىپتەيىك

مۇزدىق نە ئۇشنى ”تىرشلىك قاينارى“ دەپ اتالادى

مۇزدىق ”قاتتى كۇيدە- گى سۇ قويما- سى“، ”تىرش- لىك قاينارى“ دەپ اتالادى، مۇزدىقتىڭ قانداي رولى بار؟

مۇزدىق — سۇدىڭ ئىس سۇيىقىلىقىنى ساقتاۋ فورماسى. مۇزدىقتىڭ مۇزى اسقار تاۋلارداعى قىيرىشق قاردىڭ قالىڭ-داپ، نىمىزداۋىنىڭ ناتىپچىسى. قىيرىشق قار دەگەنىمىز قار ۇشقىندارىنىڭ كرىستالدىق ەرەكشەلىكتەرىن تولق جويۇننان قالپتاسقان دومالاقنانغان قار تۇپرىشىكى، مۇنداي قار ئال مۇزدىق-تىڭ ”ماتەريالى“. قىيرىشق قار جىيانالغان تاۋ بەتكەبىلەرى قىيرىشق قار ويياڭى دەپ اتالادى، مىنە بۇل، مۇزدىقتىڭ وشاعى.

ۋاقىتتىڭ جىلجىپ وتۇمەن، قىيرىشق قاردىڭ قاتتىلىعى مەن ئىس-بى-رىمەن تىمىزدىدى بارغان سايىن ارتىپ، مۇزدىق مۇزىن قالپتاستىرادى. مۇزدىق مۇزى باستاينىدا اقوز بولادى، تالاي زامان وتكەن سوڭ، مولدىرلىكى جەتەر-لىكتەي، كوك ئىستى كرىستال سىياقتى جەلگى مۇزدىق مۇزىنا اينىسالايدى. مۇزدىق مۇزى اۋىرلىق كۇشىنىڭ رولىمەن تاۋ بەتكەبىمەن اقىرىن ۇزارىپ، مۇزدىق قالپتاستىرادى. كۈلەمى مەن فورماسىنا قاراي مۇزدىق قۇرلىق مۇز جامىلىسى جانە تاۋ مۇزدىعى بولپ بولىنەدى.

(ياسى 1 - بەتتە)

كوكىستىڭ گازدان تەيلىەن كلىكول جاساۋ نىسانى گۇاڭخۇي نەزگيا، كۈمىر جىمپيا ونەركاسىنىڭ كاسپ سالاسىنىڭ تىز-بەگىن ۇزارتۇداعى ئىۋيىندى نىساندارنىڭ ئىرى، ئاز جىلى 2 مىللىبارد 800 مىلليون تەكشەمەنر ۇشەمدى كوكىستىڭ گاز سارىپ ەتىپ، 600 مىڭ توننا كۈمرتەگى قوس توتىمەن تىكەلەي از ىعسىتىرىپ، ئىس مىلليون 700 مىڭ توننا كۈمر قىشقىل گازىن جانامالاي از ىعسىتىرىپ، كوكىستىڭ گازدى بايلىققا اينالدىرىپ پايدالانۇدى شەكەگە اسە رىپ، بايلىقتا جان - حاقتى پايدالانۇ جانە جاسىل، باياندى داۋم ماقساتىنا چەتتى.

گۇاڭخۇي نەزگيا جارنا شەكى سە-رىكتەستىگىنىڭ ورنىباسار باس دىرەكتورى ياڭ شيان تانىستىرىپ بىلاي دەدى: 2021 - جىلدىن بەرى گۇاڭخۇي نەزگياسى ”جاسىل نەزگيانى“ نەگىزگى تاقىرىپ ەتكەن 2 - رەتكى تىيىن وزگەرتىپ، دارەجەسىن جوعا-دىلاتۇدى باستاپ، قازىرگى كاسپ سالاسى جاعاىدىن ارقاۋ ەتىپ، باسىم كۇشتەردى شو-مىرلاندىرىپ ئىۋيىندى تۇردە تاييىعي گاز كاسپىن كورنەكتەندىرىپ، كۈمىر جانە كۈمىر جىمپيا ونەركاسىي كاسىيىن تەڭگەرمەيدى دا-مىنتى، اسرەسە، كاسپ سالاسى تىزبەگىن ونان ارى ۇزارتۇ ارقىلى كۈمىر جىمپيا ونەركاسىي كاسپ سالاسىنىڭ اينالماي ەكونومىكاسىن قالپتاستىرىپ، ەكونومىكا-لىق ونىمىدىلىك پەن ورتانى قورعاۋ ونىم-دىلىگىندە بىردەي تابىسقا جەتۇدى جۇزە-گە اسردى.

10 - ايدىڭ 1 - كۇنى دۇنيە جۇزىندە-گى ەڭ ۇلكەن ەرەكشە، جوعارى كەرنەۋ-لى كەرنەۋ اۋىستىرۇ پۇنكىتى — سىچۇان-نىڭ بۇتو 800± كىلوۋولتتىق كەرنەۋ اۋىستىرۇ پۇنكىتى قۇرىلىسىنىڭ جۇمىس با-سىندا ەرەكشە ترانسفورماتور جارىنا شەكىتى سەرىكتەستىگىنىڭ قىزمەتكەرلەرى مەملە-كەت مەرەكەسى دەمالسىنىدا دەمالپاي، بايىجتان - جىجياڭ 800± كىلوۋولتتىق ەرەكشە جوعارى كەرنەۋلى تۇراقتى توك چەتكىزۋ ىنچەنەرياسىنىڭ ەرتەرەك سانلىپ سىكە قوسىلۇى ئۇشنىن قاربالاس جۇمىس سىستەدى.

”ەرەكشە ترانسفورماتور سەرىكتەست-گى وسى ىنچەنەريانىڭ 14 وزىق كەرنەۋ اۋىستىرىشى گەناراتور مەن 11 تەگىس تولا-قىندى رەكتورىن زەرتتەپ جاساۋ مىندەتنىن ۇستىنە العان، قازىر ئىز تەگىس تولقىندى رەكتوردى ورناتىپ جاتىرمىز. بۇل ىنچەنەريا سىنناسىياسى — بايىجتان سۇ ەلەكتر ستانسىيا-سىنىڭ ەلەكترىدى سىرتقا چەتكىزۋ ىنچەنەريا-سى. وندىرىسكە قوسىلعاننان كەيىن، ”باشۇ جومارىلاپ، ەكونومىكاسنىڭ ارتۇ مى-نەن ەزگيا تۇنتۇ قۇرىلمىن رەتتەۋدىڭ ۇتىمىدى يقىلاداستىمەن جۇزەگە اسردى.

علمىمدى ۇيرەنەيىك، علمىمدى دارىپتەيىك

جەر شارى قۇرلىق جەر اۋدانىنىڭ ونىنان ئىس بولىگىن مۇزدىق كۈمەكەرپ جاتادى، تۇششى سۇ بايلىغىنىڭ تورتتەن ئۇش بولىگى مۇزدىقتاردا ساققالان. جەر شارىنىڭ ”قاتتى كۇيدەگى سۇ قويىماسى“ رەتىندە، مۇزدىقتار وزەن اعىندارىن تولق-تىرۇدا جانە رەتتەۋدە ماڭغزىدى رول اتقا-رادى، مۇزدىقتار ادامزاتتىڭ ومىرمىمەن تىمىز بايلانىستى، ال ولاردىڭ وزگەرىستە-رى جەر شارى سۇ بايلىغىنا تەرەڭ اسەر ەتەدى.

ەلىمىز دۇنيە جۇزىندەگى ارتكىيكا مەن انتاركىيىدادان سىرت، مۇزدىق جىيانالغان ەڭ ماڭغزى جەر، سونداي - اق ورتا جانە تومەن ەندىكتەگى مۇزدىق اۋ-ماعى ەڭ ۇلكەن ەل. شەكارا شىنىدەگى مۇزدىقتار جىلىنا 60 مىللىبارد تەكشەمەن-دەن استام تۇششى سۇ بايلىغىن ازىرلەي الادى.

شىنجياڭ ەلىمىزدەگى مۇزدىقتار تا-رالغان ماڭغزىدى وڭىرلەردىڭ ئىرى، 18 مىڭنان استام مۇزدىق بار، بارلىعى تاۋنا جانە التاي تاۋنا سوعىرلى ورنالاسقان، مۇز قورى 2 ترىللىيون تەكشەمەنردەن اسادى. مۇزدىقتاردان ەرىگەن سۇ جەر بەتىندەگى اعىنىڭ ۇشەتن ئىس بولىككە يەلەيدى، ولار تىيانشان الابىنداعى كەڭ-بايتاق شۇراتتاردىڭ ەڭ ماڭغزىدى سۇ قاينارى قامتاماسىزدىدى جانە جان تام-رى بولعالدىقتان، ”تىرشلىك قاينارى“ دەپ اتالغان.

23 مىللىبارد 500 مىلليون كىلوۋات ساعااتنان استام سۇ ەلەكتىرىن چەتكىزدەدى. بۇل جىلىنا 18 مىلليون توننادان استام كۈمىر قىشقىل گازىن از ىعسىتىرۇمەن بارابار “، - دەدى ەرەكشە ترانسفورماتور سەرىكتەستىگى شىن - ياڭ ترانسفورماتور توپى شەكىتى سەرىكتەستىگى قارىدارلارعا قىزمەت وتەۋ ئېولىمىنىڭ ورن-دە.

باسار باستىعى جىن شىن. ەرەكشە ترانسفورماتور شەكىت جارىنا سەرىكتەستىگى پارتكومنىڭ شۇجىي، باسقالا-سى جاڭ شىن بىلاي دەدى: ەرەكشە ترانس-فورماتور شەكىت جارىنا سەرىكتەستىگى مەملە-كەتتىڭ كۈمر قىشقىل گازىنىڭ شىعارىلۇن ەڭ جوعارى مانەنن اسىرماۋ، كۈمر قىشقىل گازىن بەيتارىپتاندردۇ قىزمەت جوباسىنا، ور-نالاستىرۇنا ساي، مەملەكەتنىڭ ئىۋيىندى ىنچەنەريا قۇرىلىسىنا سۇيەنىپ، علمىم - تەخنىكىدا جاڭالق اشۇ، دەربەس زەرتتەۋ - اشۇ قابىلەتىن ۇزدىكىسىز كۇشەيتىپ، كەلە-لى جايدىقتاردىڭ وتاندىق ئونىم اققانچاق ماسەلەسىن ۇزدىكىسىز شەشىپ، مەملەكەت-تىڭ كەلەلى ىنچەنەريالارنى ىنىمىدى ونىمەن جانە قىزمەت وتەۋمەن قامداپ، مەملەكەتنىڭ كۈمر قىشقىل گازىنىڭ شىعارى رىلۇن ەڭ جوعارى مانەنن اسىرماۋ، كۈمر قىشقىل گازىن بەيتارىپتاندردۇ نىسا-ناسىنىڭ جۇزەگە اسۇنا شىنجياڭنىڭ جوباسى مەن اقل - پاراساتىن ارىنايدى.

10 - ايدىڭ 2 - كۇنى شىنجياڭ جۇڭتاي جىمپيا فۇكاڭ نەزگيا شەكى سەرىكتەستىگ-نىڭ زەرتتەۋ - اشۇ ورتالىغىندا 10 مىڭ توننا-لىق ارالاس ماتەريال تۇپرىشك جارعاق جايد-دىعى تارتىيىپن جۇمىس سىستەۋدە، ئىششىندى ماتەريالداردى قورپاتاۋ قاتالسى، اۋىل شار-ۋاشىلىغىنا پايدالانلاتىن سۇلياۋىن جارعاق سىياقتى جوعارى يقۇاتتى پۇلۋىنىپىل حلورىد (PVC) ونىمىدەرى وسى ارادا توقتاۋسىز ئوندىرىلىپ جاتتى.

”بۇل مەملەكەتنىڭ كەلەلى علمىم - تەخنىكالىق ارناۋلى نىسانىنىڭ جوعارى يقۇاتقا يە PVC جاساۋ شەشۇشى تەخنىكالىق نىسانىن ۇستىنە الۇ ئۇشنى سالىنغان قۇرل-دىعى، باستىسى، مېكرو نانومەترلىك قابىلاتاۋ تەخنىكالىرىدى ارقىلى جارعاق ماتەريالدارىن وند-دىرەدى“. فۇكاڭ نەزگيا زەرتتەۋ - اشۇ ور-تالىغىنىڭ ورنىباسار مەڭگەرۇشىسى جاڭ دىلۇڭ بىلاي دەپ تانىستىردى؛ جۇدىق جىلداردان بەرى فۇكاڭ نەزگياسى جىل سايىمىن زەرتتەپ اشۇعا، جاڭالق اشۇعا 200 مىلليون بۇان ۇسىنىلىم اجراتىپ، جاڭقاشل دارىندە-لاردى باۋلۇ جانە ىلمىي زەرتتەۋ جىمىي قۇ-رىلىسىن كۇشەيتۇ ارقىلى ار قايسى ئىرى جو-عارى مەكتەپتەرەمەن ئوندىرسى، وقىتۇ، زەرتتەۋ سەلبەستىك مەحازىمىن ورناتىپ، ىناندى دامتىمىن جاسىل كاسىپ سالاسىنا اينالدىردىق“، - دەدى شىين - يە نەزگيا، جىمپيا ونەركاسىي شەكىتى جاۋاپكەر شىلك تەخنىكاسىنىڭ الدىڭغى لەگىنەن پايدالانىپ،

1 - ئومىرلى مۇزدىق ئۇرىمچىي قالا رايونىنان باتىس وڭىنۇستىككە قاراي 120 كىلومەتردەن استام جەرگە ورنالاس-قان، ول دۇنيە جۇزىندەگى ئىرى قالاعا ىغىندە قالىپتاسقان، قازىرگە دەيىىن 4 مىلليون 800 مىڭ جىلدىق تارىيىى شوغرلانۇننا بايلانىستى، مۇزدىق جەر بەدەرى مەن شوگىندىلەرى ەرەكشە تىيىنىك بولپ، جەلگى مۇزدىقتاردىڭ جۇرناعى تولق ارى ايقىن ساققالغان، سوندىقتان 1 - ئومىرلى مۇزدىق ”مۇز-دىقتاردىڭ ئىرى قازىباسى“ دەگەن بە-دەلگە يە، بۇل ەلىمىزدەگى وسى زامان-دى مۇزدىقتار مەن جەلگى مۇزدىقتار-دىڭ جۇرناغىن باقلاۋ مەن زەرتتەۋدە-گى ەڭ تاماشا جەر. سوڭغى جىلداردىعى با